

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG – 4101-012-01/2014
P/14/014

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/014 - Prawdliwość sprawozdań finansowych w wybranych państwowych jednostkach budżetowych oraz ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę ich sporządzenia
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	1. Norbert Serafin, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 91640 z dnia 7.10.2014 r. 2. Mariusz Mizerski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 91613 z dnia 8.09.2014 r. 3. Andrzej Misa, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 91612 z dnia 8.09.2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-6)
Jednostka kontrolowana	Lubuski Urząd Wojewódzki w Gorzowie Wlkp., ul. Jagiellończyka 8, 66-400 Gorzów Wielkopolski (dalej: <i>Urząd</i> lub <i>L UW</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jerzy Ostrouch, Wojewoda Lubuski (dowód: akta kontroli str. 19)
Okres objęty kontrolą	1 stycznia 2013 r. – 31 sierpnia 2014 r.

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli¹ księgi rachunkowe za okres od 1 stycznia 2014 r. do 31 sierpnia 2014 r. były prowadzone w Urzędzie prawidłowo, natomiast stwierdzono nieprawidłowości w prowadzeniu ksiąg rachunkowych za 2013 r. i sporządzonych na ich podstawie sprawozdaniach finansowych dysponenta III stopnia.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła nieprawidłowość polegającą na niesporządzeniu przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania finansowego dysponenta części za 2013 r., o którym mowa w § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości². W Urzędzie Wojewódzkim sporządzono natomiast „częstkowe” sprawozdania finansowe obejmujące operacje dotyczące

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289).

wyodrębnionych przez kontrolowaną jednostkę obszarów działalności. Z uwagi na nie sporządzenie przez kontrolowaną jednostkę wymaganego przepisami sprawozdania finansowego, kontroli NIK podlegały sprawozdania „częstkowe”.

Ponadto kontrola wykazała, że łączna suma stwierdzonych nieprawidłowości odnoszących się do poszczególnych elementów sprawozdania (bilansu) dysponenta III stopnia wyniosła 0,2% sumy bilansowej. Nieprawidłowości polegały w szczególności na zawyżeniu kwoty należności długoterminowych, nie spisaniu w koszty należności nieściągalnych, nierzetelnym prowadzeniu ewidencji ilościowo-wartościowej zapasów oraz braku prowadzenia ewidencji szczegółowej do jednego z kont.

Podkreślić należy, że system kontroli wewnętrznej funkcjonujący w Urzędzie zaprojektowano w istotnym zakresie w sposób adekwatny do charakteru działalności jednostki, choć nie był on w pełni skuteczny, o czym świadczą przywołane wyżej nieprawidłowości. Stwierdzono ponadto, iż sposób prowadzenia dokumentacji i ewidencji księgowej Urzędu zasadniczo spełniał wymogi określone przepisami prawa.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. System kontroli wewnętrznej w zakresie gospodarki majątkowo – finansowej

Opis stanu
faktycznego

System kontroli wewnętrznej w zakresie gospodarki majątkowo-finansowej Urzędu oparto na sformalizowanych wzorach postępowania wynikających z uregulowań zewnętrznych (prawnych), jak również wewnętrznych³. Regulacje wewnętrzne Urzędu przedstawiają w sposób czytelny strukturę organizacyjną jednostki, a sposób opisu podziału zadań i kompetencji jest przejrzysty i spójny. LUW został wyposażony w adekwatny sprzęt i oprogramowanie tworzące systemy informatyczne, a pracownicy – w kontrolowanym obszarze, posiadają wiedzę merytoryczną. Zapewniono możliwości stałego doskonalenia zawodowego i podnoszenia kwalifikacji. Oddział Rachunkowości i Sprawozdawczości Budżetowej w Wydziale Finansów, Budżetu i Certyfikacji (dysponent części) oraz Oddział Księgowości Urzędu w Biurze Logistyki LUW (dysponent III stopnia), odpowiedzialne za sprawozdawczość finansową, dysponują merytoryczną i stabilną kadrą pracowników. Pracownicy podlegają okresowym ocenom, według znanych im kryteriów.

Elementem kontroli zarządczej w Urzędzie jest proces identyfikowania, analizy i zarządzania ryzykiem, zarówno w poszczególnych komórkach organizacyjnych, jak i na poziomie całej jednostki. Ryzyka identyfikowane są na poziomach komórek organizacyjnych (wydziałów i biur Urzędu), a następnie umieszczane w rejestrze ryzyk. Drugi poziom szacowania ma na celu zebranie informacji o zidentyfikowanych ryzykach i ich wstępną weryfikację, ze wskazaniem poziomu istotności (niski, średni, wysoki, krytyczny). W jednostce nie zarządzano ryzykiem dotyczącym bezpośrednio celów sprawozdawczości finansowej, gdyż sprawozdawczość finansowa nie stanowi jednego z głównych celów czy zadań kontrolowanej jednostki. Jednak funkcjonujący

³ Np.: zarządzenie Nr 93 Dyrektora Generalnego LUW z 31.12.2010 r. w sprawie ustalenia systemu zarządzania ryzykiem LUW, zarządzenie Nr 10 Dyrektora Generalnego LUW z 28.02.2013 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania kontroli wewnętrznej w LUW, zarządzenie Nr 38 Dyrektora Generalnego LUW z 25.07.2014 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w LUW.

w Urzędzie uniwersalny zestaw czynników ryzyka umożliwia zapobieżenie istotnym zniekształceniom sprawozdania finansowego. Rejestr ryzyk wykorzystywany jest m.in. do planowania kontroli, wyznaczania obszarów audytu i monitorowania procesów zapobiegawczych materializowaniu się ryzyk. Nadzór nad czynnościami kontroli, w obszarach sprawozdawczości finansowej, w ramach kontroli funkcjonalnej sprawowany jest przez kolejnych przełożonych w ramach powierzonych im obowiązków. W latach 2012-2014 obszary prawidłowości sprawozdań finansowych i ksiąg rachunkowych nie stanowiły oddzielnego tematu kontroli lub audytu wewnętrznego.

(dowód: akta kontroli str. 169-282)

Zdaniem NIK, system kontroli wewnętrznej zaprojektowano w istotnym zakresie w sposób adekwatny do charakteru działalności jednostki, lecz nie był on w pełni skuteczny, tj. nie chronił od błędów lub nie pozwalał na ich ujawnienie i korektę, o czym świadczą stwierdzone nieprawidłowości w pozostałych obszarach kontroli.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Funkcjonujący w Urzędzie system kontroli wewnętrznej w postaci kontroli wstępnej, bieżącej i następnej nie był w pełni skuteczny, gdyż zastosowane mechanizmy kontroli, dotyczące m.in. szacowania wysokości należności, czy prowadzenia i rozliczenia inwentaryzacji, nie zapewniły ujawnienia nieprawidłowości w zakresie ewidencji księgowej i sporządzania sprawozdań finansowych.

2. Organizacja systemu rachunkowości

Opis stanu
faktycznego

W Urzędzie księgi rachunkowe prowadzone są przez dwie komórki organizacyjne: Wydział Finansów, Budżetu i Certyfikacji obsługujący dysponenta części budżetowej oraz Biuro Logistyki obsługujące dysponenta III stopnia. Księgi rachunkowe właściwe dla dysponenta części prowadzone są odrębnie dla grup zdarzeń: 1) dochodów i wydatków budżetowych, 2) wydatków budżetu środków europejskich oraz 3) wydatków w ramach programów ZPORR i Interreg IIIA. W przypadku dysponenta części sporządzane są również odrębne sprawozdania finansowe dla wyszczególnionych powyżej grup zdarzeń (bilans, rachunek wyników oraz zestawienie zmian funduszu), które ewidencjonowane są w odrębnych księgach.

Księgi rachunkowe dla dysponenta części oraz dysponenta III stopnia prowadzone są w oparciu o aktualną dokumentację, o której mowa w art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴ (dalej *uor* lub *ustawa o rachunkowości*), opisującą przyjęte przez Urząd zasady (politykę) rachunkowości⁵ oraz inne dokumenty, takie jak instrukcje i zarządzenia wewnętrzne⁶. Dokumentacja ta spełnia podstawowe wymogi określone w art. 10 *uor*, za wyjątkiem braku wykazu informatycznych zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe, stosownie do treści art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. b *uor*. W szczególności w dokumentacji podano metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego, wykaz kont księgi

⁴ Dz. U. z 2013 r., poz. 330 ze zm.

⁵ a) Zasady rachunkowości i plan kont dla dysponenta części 85/08 – województwo lubuskie, wprowadzone zarządzeniem nr 166 Wojewody Lubuskiego z 24.04.2012 r., b) zasady rachunkowości środków finansowych pochodzących z funduszy pomocowych Unii Europejskiej, wprowadzone zarządzeniem nr 178 Wojewody Lubuskiego z 21.07.2008 r., c) polityka rachunkowości dla LUW – dysponenta III stopnia, wprowadzona zarządzeniem nr 298 Wojewody Lubuskiego z 5.11.2013 r.

⁶ a) Instrukcja sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w LUW wprowadzona zarządzeniem nr 38 Dyrektora Generalnego LUW z 25.07.2014 r., b) Instrukcja inwentaryzacyjna wprowadzona zarządzeniem nr 16 Dyrektora Generalnego LUW z dn. 13.06.2006 r.

głównej, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń, zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej. Opisano system informatyczny podając wykaz programów wraz z systemem przetwarzania danych oraz przyjęty w jednostce system służący ochronie danych i ich zbiorów.

Księgi rachunkowe prowadzone są w programie finansowo-księgowym Prolider FK w wersji 7. Pomimo, że program ten umożliwia automatyzację procesów księgowych w module księgowym i pomiędzy pozostałymi modułami tego systemu (np. środki trwałe, magazyn, mandaty), jednostka nie korzysta z tej funkcjonalności.

Przyjęte zasady rachunkowości są zasadne i adekwatne do charakteru działalności jednostki.

Dokumentacja księgowa przechowywana jest w siedzibie jednostki, natomiast zbiory elektroniczne poddawane są archiwizacji zgodnie z wymogami rozdz. 8 uor oraz szczegółowymi wytycznymi określonymi w polityce rachunkowości.

(dowód: akta kontroli str. 183-189, 310-353, 428-487, 718-731, 1071-1102)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Dokumentacja opisująca politykę rachunkowości Urzędu – dysponenta części i dysponenta III stopnia, nie zawiera wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych, stosownie do wymogu art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. b uor.

Anna Maszkiewicz-Stawiarska Dyrektor Wydziału Finansów, Budżetu i Certyfikacji w złożonym wyjaśnieniu stwierdziła, iż błędnie uznała za wystarczającą strukturę plików baz danych zawartą w instrukcji obsługi programu finansowo-księgowego ProLider. Dodała ponadto, że polityka rachunkowości Urzędu jest aktualizowana, a jej zakończenie przewiduje się do końca listopada b.r.

(dowód: akta kontroli str. 183-189, 315-353, 428-487, 843-844)

Danuta Przewięźlikowska Główna Księgowa Urzędu wyjaśniła natomiast, że jej zdaniem opisane w polityce rachunkowości systemy informatyczne wykorzystywane w LUW były wystarczające i wyczerpywały wymóg zawarty w ustawie o rachunkowości. Dodała, że w trakcie kontroli uzupełniła politykę rachunkowości o wspomniany wykaz zbiorów danych.

(dowód: akta kontroli str. 354-358)

3. Inwentaryzacja

Opis stanu
faktycznego

Urząd Wojewódzki roczną inwentaryzację za 2013 r. przeprowadził na podstawie zarządzenia Dyrektora Generalnego Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Terminy i częstotliwość przeprowadzenia inwentaryzacji, określone w art. 26 ust. 1 i 3 uor zostały zachowane (rzeczowe aktywa trwałe zostały objęte inwentaryzacją w drodze spisu z natury w 2011 r., natomiast zapasy w 2012 r.), a sposób jej przeprowadzenia zgodny był ze sposobem określonym w art. 26 ust. 1 uor. Objęto nią wszystkie składniki aktywów i pasywów i rzetelnie udokumentowano.

W wyniku przeprowadzenia inwentaryzacji nie odnotowano różnic inwentaryzacyjnych. Tylko w jednym przypadku (weryfikacja salda konta 851 pozycji bilansowej *Fundusze specjalne – pasywa*) inwentaryzację przeprowadzono nierzetelnie, nie rozliczając i nie wyjaśniając kwoty 17.014 zł.

(dowód: akta kontroli str. 654-658, 714-745)

Ustalona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W przypadku inwentaryzacji jednej pozycji bilansowej *Fundusze specjalne – pasywa* nierzetelnie przeprowadzono weryfikację salda konta 851 - Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych nie rozliczając i nie wyjaśniając kwoty 17.014 zł (tj. różnicy pomiędzy sumą środków pieniężnych, należności i zobowiązań ZFŚS, wykazanych odpowiednio na kontach 135, 225 i 242, a saldem konta 851). Szerzej przedmiotową nieprawidłowość opisano w punkcie 5 niniejszego wystąpienia (*Fundusze specjalne*).

(dowód: akta kontroli str. 654-658)

4. Księgi rachunkowe

Opis stanu
faktycznego

Księgi rachunkowe za 2013 r.

Urząd prowadzi wyodrębnione księgi rachunkowe, w których ujmuje operacje i zdarzenia gospodarcze grup zdarzeń właściwych dla dysponenta części oraz dla dysponenta III stopnia. W każdym systemie ksiąg rachunkowych dane bilansu zamknięcia za 2012 r. zostały prawidłowo wprowadzone do ksiąg rachunkowych jako bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2013 r.

Zapisy kont księgowych i dziennika były zgodne z zestawieniem obrotów i sald za 2013 r. i wynosiły dla dochodów i wydatków budżetowych dysponenta części odpowiednio: 249.096.577,36 zł i 6.486.266.586,11 zł oraz dla dysponenta III stopnia 420.288.998,66 zł.

Badanie wybranych pozycji wydatków przeprowadzono przy pomocy programu Pomocnik Kontrolera metodą monetarną (*Monetary Unit Sampling*)⁷. Próbie 58 dowodów księgowych na łączną kwotę 3.222.293,41 zł wylosowano z populacji 5.454 dowodów o wartości 12.553.642,82 zł ujętych na kontach 080 „Inwestycje” i 400 „Koszty według rodzajów” (strona WN) z datą księgowania do 31.12.2013 r. włącznie, po wyłączeniu: kwot zaewidencjonowanych w paragrafach: 401, 402, 404, 405, 411, 412, 413, przeksięgowani i sprostowań, oraz wydatków poniżej 50 zł.

Analizy próby dowodów dokonano pod kątem:

- zgodności - poprawności dowodów księgowych, kompletności i poprawności w zakresie kontroli bieżącej i dekretacji oraz kompletności i poprawności formalnej zapisu dowodu w urzędzeniach księgowych;
- wiarygodności - prawidłowości wartości transakcji, okresu ich księgowania oraz prowadzenia kont syntetycznych i analitycznych w podziałkach klasyfikacji budżetowej, zgodnie z którymi wyniki transakcji znajdują potwierdzenie w bieżących i rocznych sprawozdaniach budżetowych.

Ustalono, że zdarzenia, w tym operacje gospodarcze podlegające księgowaniu, zostały prawidłowo udokumentowane, tj. w sposób kompletny i przejrzysty. Dowody księgowe odpowiadają wymogom uor, zawierają potwierdzenie przeprowadzenia kontroli formalnej i merytorycznej oraz zawierają wskazanie okresu którego dotyczą. Posiadają podpisy stwierdzające ich zakwalifikowanie do ujęcia w księgach oraz dekretację, z uwzględnieniem zapisu art. 21 ust. 1a pkt 2 uor.

Zdarzenia gospodarcze poprawnie ujmowano w księgach rachunkowych - na podstawie dowodów księgowych - na odpowiednich kontach, zgodnie z treścią ekonomiczną tych zdarzeń, we właściwym okresie sprawozdawczym, zgodnie z zasadą memoriału i współmierności.

⁷ Metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji.

Zasady rachunkowości stosowane były w sposób ciągły, a księgi rachunkowe były prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i na bieżąco.

(dowód: akta kontroli str. 359-365, 1103-1107)

Księgi rachunkowe za 2014 r.

Dane bilansu zamknięcia za 2013 r. prawidłowo zostały wprowadzone jako bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2014 r. Zapisy kont księgowych i dziennika były zgodne z zestawieniem obrotów i sald za okres od 1 stycznia do 31 sierpnia 2014 r.

Badanie wybranych pozycji wydatków przeprowadzono przy pomocy programu Pomocnik Kontrolera metodą monetarną. Próbie 58 dowodów księgowych na łączną kwotę 1.408.599,07 zł wylosowano z populacji 3.260 dowodów o wartości 6.224.545,18 zł ujętych na kontach 080 „Inwestycje” i 400 „Koszty według rodzajów” (strona WN) z datą księgowania do 31.08.2014 r. włącznie, po wyłączeniu: kwot zaewidencjonowanych w paragrafach: 401, 402, 404, 405, 411, 412, 413, przeksięgowowań i sprostowań, oraz wydatków poniżej 50 zł.

Analizy próby dowodów dokonano pod kątem:

- zgodności - poprawności dowodów księgowych, kompletności i poprawności w zakresie kontroli bieżącej i dekretacji oraz kompletności i poprawności formalnej zapisu dowodu w urzędzeniach księgowych;
- wiarygodności - prawidłowości wartości transakcji, okresu ich księgowania oraz prowadzenia kont syntetycznych i analitycznych w podziałkach klasyfikacji budżetowej, zgodnie z którymi wyniki transakcji znajdują potwierdzenie w bieżących i rocznych sprawozdaniach budżetowych.

Ustalono, że wszystkie operacje gospodarcze podlegające księgowaniu zostały prawidłowo udokumentowane, tj. w sposób kompletny i przejrzysty.

Dowody księgowe odpowiadają wymogom ustawy o rachunkowości, tj. m.in. przeprowadzono ich formalną i merytoryczną kontrolę, zawierają wskazanie okresu którego dotyczą i podpis stwierdzający ich zakwalifikowanie do ujęcia w księgach oraz dekretację z uwzględnieniem zapisu art. 21 ust. 1a pkt 2 uor.

Zdarzenia gospodarcze poprawnie ujęto w księgach rachunkowych, na podstawie dowodów księgowych - na odpowiednich kontach, zgodnie z ich treścią ekonomiczną, w tym z uwzględnieniem właściwej analityki wg klasyfikacji budżetowej.

Zdarzenia gospodarcze ujęto we właściwym okresie sprawozdawczym, zgodnie z zasadą memoriału i współmierności.

W badanym okresie polityka rachunkowości stosowana była w sposób ciągły i nie dokonywano jej zmian.

Księgi rachunkowe prowadzone są rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i na bieżąco.

(dowód: akta kontroli str. 366-375)

Za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości odpowiedzialność, o której mowa w art. 4 ust. 5 uor, ponoszą: Anna Maszkiewicz-Stawiarska Dyrektor Wydziału Finansów, Budżetu i Certyfikacji (dysponent części) oraz Danuta Przewięźlikowska Główna Księgowa Urzędu (dysponent III stopnia). Odpowiedzialność z tytułu nadzoru oraz za przeprowadzenie inwentaryzacji w formie spisu z natury ponosi Sabina Ren Dyrektor Generalny Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- w ewidencji księgowej ujęto należności nieściągalne i uregulowane na łączną kwotę 133.081,05 zł, które należało spisać w koszty;
- na koniec 2013 r. stwierdzono niezgodność stanu zapasów pomiędzy ewidencją ilościowo-wartościową, a ewidencją księgową w kwocie 1.302,28 zł;
- ustalono niezgodność w kwocie 17.014 zł pomiędzy saldem konta ZFŚS a sumą środków pieniężnych, należności i zobowiązań tego funduszu, jak również brak ewidencji szczegółowej do tego konta.

Nieprawidłowości te zostały szczegółowo opisane w pkt. 5 wystąpienia.

5. Sprawozdanie finansowe za 2013 r.

Opis stanu
faktycznego

Badaniem objęto „częstkowe” sprawozdania finansowe Urzędu (Dochody Budżetu Państwa, Wydatki Budżetu Państwa, ZPORR i INTERREG IIIA, Budżet Środków Europejskich oraz sprawozdanie jednostki jako dysponenta III stopnia) sporządzone za 2013 r.

Kontrolowana jednostka sporządziła następujące sprawozdania „częstkowe”:

- a) Sprawozdanie dotyczące dochodów budżetu państwa (właściwych dla dysponenta części) obejmujące: bilans o sumie aktywów i pasywów w kwocie 4.509.636,99 zł; rachunek zysków i strat wykazujący zysk netto w kwocie 25.276.724,05 zł; zestawienie zmian funduszu jednostki wykazujące stan funduszu w kwocie 4.509.636,99 zł.
- b) Sprawozdanie dotyczące wydatków budżetu państwa (właściwych dla dysponenta części) obejmujące: bilans o sumie aktywów i pasywów w kwocie 58.298,32 zł; zestawienie zmian funduszu jednostki wykazujące stan funduszu w kwocie 58.298,32 zł.
- c) Sprawozdanie dotyczące środków ZPORR i INTERREG IIIA (właściwych dla dysponenta części) obejmujące: bilans o sumie aktywów i pasywów w kwocie 0 zł; zestawienie zmian funduszu jednostki wykazujące stan funduszu w kwocie -14.218.867,74 zł.
- d) Sprawozdanie dotyczące Budżetu Środków Europejskich (właściwych dla dysponenta części) obejmujące: bilans o sumie aktywów i pasywów w kwocie 0 zł; zestawienie zmian funduszu jednostki wykazujące stan funduszu w kwocie 0 zł.
- e) Sprawozdanie dotyczące operacji właściwych dla dysponenta III stopnia obejmujące: bilans o sumie aktywów i pasywów w kwocie 82.824.066,32 zł; rachunek zysków i strat wykazujący stratę netto w kwocie 13.810.466,29 zł; zestawienie zmian funduszu jednostki wykazujące stan funduszu w kwocie 48.947.791,23 zł.

(dowód: akta kontroli str. 376-399)

Zgodnie z § 25 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości (...), sprawozdanie finansowe jednostki podpisują kierownik jednostki i główny księgowy.

Na czterech „częstkowych” sprawozdaniach finansowych sporządzonych przez kontrolowaną jednostkę podpisu nie złożył kierownik jednostki (Wojewoda Lubuski), lecz dyrektor Wydziału Finansów, Budżetu i Certyfikacji.

Z wyjaśnień Anny Maszkiewicz-Stawiarskiej dyrektora Wydziału Finansów, Budżetu i Certyfikacji LUW wynika, że podpisując „częstkowe” sprawozdania finansowe działała z upoważnienia kierownika jednostki, tj. Wojewody Lubuskiego. Jednocześnie ze względu na fakt, że w systemie TREZOR 2.0 struktura jednostek Wydział Finansów, Budżetu i Certyfikacji LUW, domyślnie sprawozdania „częstkowe” były traktowane jako sprawozdania dysponentów niższego szczebla i z tego względu pieczętowane pieczęcią dyrektora wydziału.

Należy zaznaczyć, że przy podpisie dyrektor Wydziału Finansów, Budżetu i Certyfikacji LUW, złożonym na sprawozdaniach, nie widnieje adnotacja „z upoważnienia Wojewody Lubuskiego”, jednak w dokumentacji Urzędu znajduje się upoważnienie dla dyrektora Wydziału Finansów, Budżetu i Certyfikacji LUW m.in. do prowadzenia i podpisywania sprawozdawczości budżetowej, wystawione w dniu 31.07.2013 r. przez Wojewodę Lubuskiego.

(dowód: akta kontroli str. 822-829, 845-846, 1108-1111)

Bilans na dzień 31 grudnia 2013 r.

Wartości niematerialne i prawne

Na dzień 31 grudnia 2013 r. w bilansie wykazano wartości niematerialne i prawne w łącznej kwocie 1.509.468,95 zł (wartość początkowa 426.817,45 zł, umorzenie 1.082.651,50 zł). Obejmowały one licencje o wartości 426.817,45 zł.

Do wartości niematerialnych i prawnych prawidłowo zakwalifikowano nabyte licencje na oprogramowanie użytkowe o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok. Nie stwierdzono przypadków kwalifikowania do wartości niematerialnych i prawnych licencji na oprogramowanie systemowe oraz użytkowe w wersji OEM.

Wartości niematerialne i prawne wyceniono w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy umorzeniowe. Kontrolowana jednostka nie tworzyła odpisów aktualizujących z tytułu trwałej utraty wartości, gdyż nie wystąpiły okoliczności uzasadniające ich utworzenie w odniesieniu do wartości niematerialnych i prawnych.

Stawki amortyzacyjne stosowano zgodnie z zasadą określoną w przyjętych przez jednostkę zasadach (polityce) rachunkowości. W 2013 r. naliczono amortyzację w kwocie 39.995,04 zł, prawidłowo odniesiono ją w ciężar kosztów i wykazano w rachunku zysków i strat.

Stan wartości niematerialnych i prawnych oraz ich umorzenie na dzień 31.12.2013 r. jest zgodny z ewidencją księgową kont 020 – Wartości niematerialne i prawne, 071 i 072 – Umorzenie wartości niematerialnych i prawnych. Ewidencja analityczna do ww. kont oraz dane zawarte w tabelach amortyzacyjnych są zgodne z ewidencją syntetyczną.

(dowód: akta kontroli str. 847-869)

Środki trwałe

Na dzień 31 grudnia 2013 r. w bilansie wykazano wartości środków trwałych w łącznej kwocie 53.712.663,74 zł (wartość bilansowa 31.882.602,93 zł, umorzenie 21.830.060,81 zł).

Urząd prowadzi ewidencję środków trwałych i ich umorzenie (konta 011 i 071) w podziale na grupy rodzajowe środków trwałych, odrębnie dla aktywów zlokalizowanych w Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze. Odrębnie ewidencjonowane są również środki trwałe w budowie – jako inwestycje na koncie 080.

W 2013 r. naliczono amortyzację w kwocie 929.233,82 zł, prawidłowo odniesiono ją w ciężar kosztów i wykazano w rachunku zysków i strat.

Do środków trwałych prawidłowo zakwalifikowano rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki. Nie stwierdzono przypadków kwalifikowania do środków trwałych niekompletnych składników majątku.

Wartość początkowa rzeczowych aktywów trwałych takich jak urządzenia techniczne i maszyny, środki transportu, środki trwałe w budowie i inne środki trwałe została wyceniona według ceny nabycia, natomiast grunty oraz budynki i lokale metodą porównania cen sprzedaży w obrocie rynkowym. Wyceny gruntów dokonano w czerwcu 2012 r., natomiast budynków w grudniu 2013 r., a powodem powyższego był brak danych dotyczących wartości tych aktywów.

Kontrolowana jednostka nie tworzyła odpisów aktualizujących z tytułu trwałej utraty wartości, gdyż nie wystąpiły okoliczności uzasadniające ich utworzenie w odniesieniu do tych składników majątku.

Wystąpiły dwa przypadki zwiększenia wartości początkowej środków trwałych (budynki) o koszty ich ulepszenia, tj. budynku LUW w Gorzowie Wlkp. m.in. w związku z remontami i przebudową pięter oraz budynku Delegatury LUW w Zielonej Górze w związku z instalacją przeciwpożarowego wyłącznika prądu.

Urząd posiada tytuły prawne (trwały zarząd) do gruntów i nieruchomości w Gorzowie Wlkp. oraz w Zielonej Górze. Jednostka użytkuje grunty o powierzchni 23.930 m² i 4 budynki w Gorzowie Wlkp. oraz grunty o powierzchni 3.514 m² i dwa budynki w Zielonej Górze.

Wszystkie rzeczowe aktywa trwałe zaewidencjonowano na kontach 011, 012, 013, natomiast ich umorzenie na kontach 071 i 072.

Ewidencja analityczna prowadzona do ww. kont w postaci tabel amortyzacyjnych i ksiąg inwentarzowych zgodna była z ich ewidencją syntetyczną.

(dowód: akta kontroli str. 870-959)

Środki trwałe w budowie

Środki trwałe w budowie na dzień 31 grudnia 2013 r. wykazano w łącznej kwocie 1.536.054,82 zł. Wyceniono je w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem. Kontrolowana jednostka nie tworzyła odpisów aktualizujących z tytułu trwałej utraty wartości, gdyż nie wystąpiły okoliczności uzasadniające ich utworzenie w odniesieniu do tych składników majątku.

W kontrolowanym okresie realizację inwestycji wieloletnich kontynuowano; nie wystąpiły inwestycje zaniechane.

(dowód: akta kontroli str. 870-959)

Należności długoterminowe

Na dzień 31 grudnia 2013 r. w bilansie wykazano kwotę 30.778.938,76 zł. Kwota ta była zawyżona o 133.081,05 zł ze względu na wykazanie nieściągalnej należności w kwocie 67.594,50 zł od zlikwidowanych Zakładów Przemysłu Owocowo-Warzywnego WITAL oraz uregulowanej w 2007 r. kwoty 65.486,55 zł od fabryki

Maszyn Budowlanych ZREMB. Jednostka nie spisała w koszty ww. należności w kwocie 133.081,05 zł, zawyżając tym samym wynik finansowy.

Z kwoty należności długoterminowych kwota 30.643.674,15 zł przypada do spłaty w 2016 r.

Należności długoterminowe w wysokości 30.645.857,71 zł wyceniono w kwocie wymagającej zapłaty łącznie z odsetkami, na podstawie wystawionych faktur oraz z zachowaniem zasady ostrożności wyceny uwzględniając prawdopodobieństwo zapłaty, dlatego też nie dokonywano dla nich odpisów aktualizacyjnych. Wyjątek stanowiły ww. dwie pozycje należności z tytułu uwłaszczeń na kwotę 133.081,05 zł, które wycenione zostały na podstawie zapisów księgowych.

Stan należności wykazany w bilansie był zgodny z ewidencją księgową konta 226 – Długoterminowe należności budżetowe.

(dowód: akta kontroli str. 960-976)

Zapasy

Zapasy wykazane na dzień 31 grudnia 2013 r. w kwocie 177.914,27 zł obejmowały przede wszystkim sprzęt komputerowy, tonery, materiały biurowe oraz artykuły spożywcze.

W 2013 r. w Urzędzie prowadzono ewidencję ilościowo-wartościową, w której dla każdego składnika ujmowano obroty i stany w jednostkach naturalnych i pieniężnych. W przedmiotowej ewidencji nie ujęto paliwa o wartości 874,18 zł oraz wody w baniakach o wartości 428,10 zł. Materiały te zostały jednak właściwie ujęte w ewidencji księgowej konta 310 w roku 2013.

Zgodnie z przyjętą w Urzędzie polityką rachunkowości, w ciągu roku obrotowego w księgach rachunkowych ujmuje się zapasy rzeczowych składników majątku obrotowego według cen nabycia (stosownie do art. 34 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości). W kontrolowanej jednostce wyceny materiałów dokonywano zgodnie z zasadami wynikającymi z ww. polityki rachunkowości. Na dzień bilansowy nie wystąpiły okoliczności uzasadniające utworzenie odpisów aktualizujących wartość zapasów z tytułu trwałej utraty ich wartości.

(dowód: akta kontroli str. 283-309, 400-427)

Należności

Na dzień 31 grudnia 2013 r. należności dysponenta części wyniosły 4.567.935,31 zł, z czego rozliczenia z tytułu środków na wydatki budżetowe i z tytułu dochodów budżetowych wyniosły 58.298,32 zł, natomiast pozostałe należności – 4.509.636,99 zł.

Należności wyceniono w kwocie wymaganej zapłaty, tj. w kwocie wynikającej z podpisanych umów, porozumień lub z decyzji Wojewody Lubuskiego. Nie zaistniała konieczność naliczenia odsetek, gdyż do końca 2013 r. beneficjenci dotacji mieli czas na wydatkowanie przekazanych środków lub ostatecznie nie rozstrzygnięto spraw wynikających z decyzji Wojewody. Nie stwierdzono należności przeterminowanych na dzień 31 grudnia 2013 r., ani nie zaistniała konieczność dokonania odpisów aktualizujących.

(dowód: akta kontroli str. 44-70, 93-144)

Na dzień 31 grudnia 2013 r. należności dysponenta III stopnia wyniosły 19.297.023,81 zł, z czego należności z tytułu dostaw i usług 84.723,30 zł, a pozostałe należności, głównie z mandatów karnych - 19.212.300,51 zł.

Należności wyceniono w kwocie wymaganej zapłaty, tj. łącznie z odsetkami należnymi na dzień bilansowy. Jednostka nie posiadała należności wyrażonych w walutach obcych.

W pozycji należności krótkoterminowych nie wykazano należności przedawnionych, nieściągalnych i umorzonych. Nie dokonywano również odpisów aktualizujących.

Wykazany w bilansie stan należności krótkoterminowych był zgodny z ewidencją księgową konta 221 – Należności z tytułu dochodów.

(dowód: akta kontroli str. 977-995)

Krótkoterminowe aktywa finansowe

Na dzień 31 grudnia 2013 r. jednostka wykazała krótkoterminowe aktywa finansowe w kwocie 260.769,10 zł. Obejmowały one środki pieniężne na rachunkach bankowych: 192.945,33 zł oraz środki pieniężne państwowego funduszu celowego (Fundusz Pracy): 67.823,77 zł.

Do aktywów finansowych zaliczono wyłącznie aktywa pieniężne, zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 24 uor. Urząd nie posiadał instrumentów kapitałowych wyemitowanych przez inne jednostki oraz wynikających z kontraktów praw do otrzymania aktywów pieniężnych lub wymiany instrumentów finansowych z inną jednostką na korzystnych warunkach.

Na dzień 31.12.2013 r. stan środków pieniężnych w kasie wynosił 0 zł i był zgodny z ewidencją księgową konta 101 Kasa. Urząd prowadzi jedną kasę. Środki pieniężne ewidencjonowane na koncie 101 ujmowane są w kasie Urzędu, dla której prowadzony jest raport kasowy.

Jednostka prowadzi wyodrębnione rachunki bankowe dla: rachunku bieżącego (konto 130), rachunku środków funduszy specjalnych – ZFŚS (konto 135), rachunku państwowych funduszy celowych – Fundusz Pracy (konto 136) oraz rachunku sum depozytowych (konto 139). Kwoty środków pieniężnych na tych rachunkach wynikające z potwierdzeń sald NBP były zgodne z ewidencją księgową wspomnianych kont.

Urząd nie prowadzi ewidencji na koncie 140 Krótkoterminowe aktywa finansowe, gdyż nie posiada akcji, udziałów i innych papierów wartościowych.

Ewidencja analityczna do ww. kont zgodna jest z ewidencją syntetyczną.

(dowód: akta kontroli str. 996-1015)

Fundusz

Na dzień 31 grudnia 2013 r. w poszczególnych bilansach wykazano stan funduszu łącznie w wysokości 39.296.858,80 zł, w tym fundusz jednostki 27.830.601,04 zł i wynik finansowy netto (zysk) 11.466.257,76 zł.

Fundusz wyceniono prawidłowo, w wartości nominalnej, i w odpowiedni sposób wykazano w bilansie, zaś pozycje w bilansach pn. *Fundusz jednostki* były zgodne z prawidłowo prowadzoną ewidencją księgową. W sprawozdaniach pn. *Zestawienie zmian w funduszu jednostki* prawidłowo wykazano dane dotyczące stanu początkowego, zwiększeń oraz zmniejszeń funduszy.

(dowód: akta kontroli str. 145-168, 746-818)

Państwowe fundusze celowe

Na dzień 31 grudnia 2013 r. w bilansie wykazano stan państwowych funduszy celowych w wysokości 103.156,79 zł, który stanowił Fundusz Pracy.

Przychody i koszty funduszu ujmowano w księgach zgodnie z zasadą memoriału. Stan funduszu wyceniono w wartości nominalnej i prawidłowo wykazano w bilansie.

Urząd ewidencjonuje operacje gospodarcze Funduszu Pracy na koncie 853 Fundusze celowe. Kwota wykazana w bilansie jest zgodna z saldem konta 853.

Do konta 853 prowadzona jest ewidencja analityczna w podziale na tytuły zwiększeń i zmniejszeń środków tego funduszu, m.in. wpływ środków, zakup materiałów, zakup usług niematerialnych, szkolenia, kształcenie młodocianych pracowników i wydatki na zakupy inwestycyjne.

Podstawą zwiększeń i zmniejszeń funduszu były umowy zawarte pomiędzy Wojewodą Lubuskim a Ministrem Pracy i Polityki Społecznej o dofinansowaniu kosztów kształcenia młodocianych pracowników, dokonane na tej podstawie przelewy środków do gmin i Lubuskiego Kuratorium Oświaty oraz faktury zakupu produktów i usług, np. sprzętu komputerowego i szkoleń.

Obroty kont analitycznych do konta 853 są zgodne z odpowiednimi pozycjami sprawozdania Rb-33 z wykonania planów finansowych funduszy celowych nieposiadających osobowości prawnej. W powyższym sprawozdaniu nie ujmowane są wydatki na dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników, które w 2013 r. wyniosły 8.844,1 tys. zł.

Środki pieniężne Funduszu Pracy gromadzone są na wyodrębnionym rachunku bankowym prowadzonym przez NBP. Na dzień 31.12.2013 r. suma środków na tym rachunku wyniosła 67.823,77 zł.

(dowód: akta kontroli str. 1016-1070)

Zobowiązania krótkoterminowe

Na dzień 31 grudnia 2013 r. zobowiązania dysponenta III stopnia wyniosły 2.083.350,92 zł, z czego zobowiązania z tytułu dostaw i usług 261.531,63 zł, zobowiązania wobec budżetów 161.410,60 zł, zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i świadczeń 705.319,98 zł, zobowiązania z tytułu wynagrodzeń 39.822,09 zł, pozostałe zobowiązania 905.748,98 zł oraz sumy depozytowe 9.517,64 zł.

Zobowiązania wyceniono w kwocie wymagającej zapłaty (na dzień bilansowy nie występowały zobowiązania wymagalne). Według stanu na dzień bilansowy w kontrolowanej jednostce nie występowały zobowiązania krótkoterminowe wyrażone w walucie obcej. Ponadto nie zaistniała potrzeba utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania.

(dowód: akta kontroli str. 509-653, 839-842)

Z kolei zobowiązania dysponenta I stopnia wyniosły 14.218.867,74 zł i w całości zostały zakwalifikowane jako pozostałe zobowiązania, na które składały się nierozliczane od 2006 r. różnice kursowe w związku z niezakończonymi programami ZPORR i Interreg IIIA. Stan tych zobowiązań został prawidłowo zinwentaryzowany i był zgodny z ewidencją księgową.

(dowód: akta kontroli str. 71-92)

Fundusze specjalne

Wykazany w bilansie stan funduszy specjalnych na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosił 1.046.093,23 zł i dotyczył Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Fundusz specjalny prawidłowo wyceniono w wartości nominalnej. Pomędzy sumą środków pieniężnych, należności i zobowiązań ZFŚS, wykazanych odpowiednio na kontach 135, 225 i 242, a saldem konta 851 zachodziła niezgodność na kwotę 17.014,- zł. Ponadto do konta 851 – Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych nie prowadzono ewidencji szczegółowej, wbrew przepisom rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości (...).

(dowód: akta kontroli str. 654-694)

Rozliczenia międzyokresowe

Na dzień 31 grudnia 2013 r. rozliczenia międzyokresowe wyniosły 30.643.674,15 zł. Powyższe rozliczenia dotyczyły przychodów z tytułu decyzji Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, na podstawie której inwestor zobowiązany jest do uiszczenia opłaty za usunięcie drzew i krzewów. Przedmiotowa opłata została warunkowo odroczone na okres 3 lat od dnia wydania decyzji (tj. 8.02.2013 r.). Jako organ właściwy do pobrania opłaty został wskazany Wojewoda Lubuski.

(dowód: akta kontroli str. 695-713)

Rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r.

W rachunku zysków i strat wykazano przychody w kwocie 19.964.441,42 zł, koszty 33.774.907,71 zł oraz wynik finansowy – stratę w kwocie 13.810.466,29 zł.

Pozycje rachunku zysków i strat ujęto w sposób kompletny, zgodnie z zasadą memoriału i współmierności, z uwzględnieniem zasady ostrożności wyceny.

Wykazaną stratę zaniżono o kwotę 133.081,05 zł w związku z ujęciem należności uregulowanych i nieściągalnych, co przedstawiono w pkt. 5 wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str. 376-399)

Zestawienie zmian w funduszu jednostki za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r.

W sprawozdaniu prawidłowo wykazano dane dotyczące stanu początkowego, zwiększeń oraz zmniejszeń funduszu. Stan funduszu na dzień 31 grudnia 2013 r. oraz wynik finansowy za 2013 r. wykazane w zestawieniu zmian w funduszu zgodne są z odpowiednimi danymi wykazanymi w bilansie i rachunku zysków i strat.

(dowód: akta kontroli str. 376-399)

Z wyjątkiem stwierdzonych nieprawidłowości:

- „częstkowe” sprawozdania finansowe Urzędu Wojewódzkiego za rok 2013 były kompletne,
- dane w nich wykazane wynikały z ksiąg rachunkowych, z odpowiednich obrotów sald kont analitycznych i syntetycznych,
- kwalifikacja danych do odpowiednich pozycji sprawozdania była zgodna z ich treścią ekonomiczną,
- w sprawozdaniu finansowym ujawniono wszystkie zdarzenia jakie zaistniały od daty bilansu do dnia jego przyjęcia,

- pozycje aktywów i pasywów, kosztów i przychodów były kompletne, tj. wszystkie składniki w sprawozdaniu zostały ujęte, były zgodne ze stanem faktycznym, zapisów w księgach dokonano we właściwym okresie i odpowiednio je udokumentowano. Składniki te zostały potwierdzone w toku inwentaryzacji, poprawnie je wyceniono, prawidłowo amortyzowano, uwzględniając zasadę ostrożności i prezentując zgodnie z ustawą o rachunkowości. Urząd posiada prawa i obowiązki w odniesieniu do prezentowanych składników.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. LUW, jako jednostka budżetowa, o której mowa w § 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości, nie sporządził własnego sprawozdania finansowego jednostki budżetowej za 2013 r.

Urząd jest jednostką budżetową obsługującą dysponenta części budżetowej, będącego jednocześnie dysponentem trzeciego stopnia w zakresie pobierania dochodów i dokonywania wydatków ujętych w planie finansowym jednostki. Urząd sporządził pięć osobnych częściowych sprawozdań finansowych obejmujących osobno zdarzenia dotyczące: dochodów BP, wydatków BP, środków ZPORR i INTERREG IIIA, Budżetu Środków Europejskich (jako dysponent części) oraz Urzędu jako dysponenta III stopnia. Wszystkie częściowe sprawozdania jednostka włączyła bezpośrednio do sprawozdania łącznego, o którym mowa w § 19 ww. rozporządzenia, nie sporządzając sprawozdania własnego jednostki obejmującego zdarzenia dotyczące obsługiwanego dysponenta części i dysponenta III stopnia.

Stanowiło to naruszenie § 17 ust. 1 wymienionego rozporządzenia, zgodnie z którym na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych jednostki, o których mowa w § 1 pkt 3 rozporządzenia, sporządzają sprawozdania finansowe składające się z bilansu, rachunku zysków i strat oraz zestawienia zmian funduszu.

Anna Maszkiewicz-Stawiarska Dyrektor Wydziału Finansów, Budżetu i Certyfikacji wyjaśniła, że Informatyczny System Obsługi Budżetu Państwa TREZOR w wersji 2.0 nie daje możliwości agregacji 5 sprawozdań częściowych w jedno sprawozdanie jednostki budżetowej LUW. Dopiero nowa wersja systemu TREZOR 3.0, która w najbliższym czasie zastąpi wersję poprzednią, wprowadza wiele usprawnień, w tym między innymi daje możliwość łączenia sprawozdań jednostki budżetowej (LUW).

(dowód: akta kontroli str. 488- 508, 822-829, 843-844)

2. W pozycji należności długoterminowych wykazano nieściągalną należność z tytułu uwłaszczenia w kwocie 67.594,50 zł, od zlikwidowanych w 2007 r. Zakładów Przemysłu Owocowo-Warzywnego WITAL w Drezdenku oraz uregulowaną z tego samego tytułu w 2007 r. kwotę 65.486,55 zł od fabryki Maszyn Budowlanych ZREMB w Jasieniu Żarskim.

Do czasu kontroli NIK Urząd nie posiadał dokumentacji dotyczącej uwłaszczeń tych przedsiębiorstw państwowych, widniały tylko zapisy księgowe na kontach 226 i 229. Dokumentację uzupełniono w trakcie kontroli, z której wynikało, że należność od firmy ZREMB została uregulowana w maju 2007 r. w Starostwie Powiatowym w Żarach, które w tym miesiącu przełało kwotę 65.486,55 zł na konto LUW, o czym – jak wyjaśniła Główna Księgowa LUW - Oddział Księgowości nie został poinformowany, natomiast postanowieniem Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. z dnia 9.08.2007 r., zakończono postępowanie

upadłościowe Zakładu WITAL, którego masa upadłości nie pozwoliła na zaspokojenie m.in. wierzytelności Urzędu.

Urząd nie spisał w koszty ww. należności w łącznej kwocie 133.081,05 zł przez co zawyżono o tę kwotę wynik finansowy (pomniejszono stratę). Naruszono tym samym obowiązek zawarty w art. 35b ust. 4 uor, który stanowi, że należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne, od których nie dokonano odpisów aktualizujących ich wartość lub dokonano odpisów w niepełnej wysokości, zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub kosztów finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 354-357)

Danuta Przewięźlikowska Główna Księgowa Urzędu wyjaśniła, że zgodnie z ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami w tego typu sprawach do egzekucji należności wskazane zostały starostwa powiatowe – dla Fabryki ZREMB był to Starosta Żarski, a dla Zakładu WITAL Starosta Strzelecko-Drezdenecki. W Urzędzie wydziałem merytorycznie odpowiedzialnym był Wydział Gospodarki Nieruchomościami. Ponieważ w latach 2004-2013 do Oddziału Księgowości nie wpływały żadne informacje o stopniu realizacji obu wierzytelności przyjmowaliśmy, że kwoty te nie zostały jeszcze rozliczone. Podczas trwającej kontroli NIK okazało się, że należność od firmy ZREMB została uregulowana i wpłynęła na konto Starosty Żarskiego, który w 2007 r. przełał wierzytelność nie na konto rachunku dochodów LUW, a na konto dysponenta głównego jako dochody z tytułu zadań zleconych. Natomiast w sprawie należności od Zakładu WITAL, również w trakcie kontroli, otrzymaliśmy od Wydziału Gospodarki Nieruchomościami postanowienie Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. z dnia 9.08.2007 r., z którego wynikało, że zakończono postępowanie upadłościowe, a masa upadłości nie pozwala na zaspokojenie wierzytelności.

(dowód: akta kontroli str. 354-356)

3. Stan zapasów na koniec 2013 r. wynikający z ewidencji ilościowo-wartościowej wszystkich zapasów materiałowych (176.611,99 zł) był niezgodny z ewidencją księgową, tj. saldem konta 310 – Materiały (177.914,27 zł), co stanowiło naruszenie art. 16 ust. 1 uor, zgodnie z którym salda kont ksiąg pomocniczych należy uzgodnić z saldami i zapisami na kontach księgi głównej. Różnica pomiędzy ww. ewidencjami prowadzonymi przez kontrolowaną jednostkę wyniosła 1.302,28 zł i wynikała z nieujęcia w ewidencji ilościowo-wartościowej paliwa o wartości 874,18 zł oraz wody w baniakach o wartości 428,10 zł. Materiały te zostały jednak właściwie ujęte w ewidencji księgowej konta 310 w roku 2013.

Jak wynika z wyjaśnień Danuty Przewięźlikowskiej Gł. Księgowej Urzędu, oprócz magazynu LUW, jednostka posiadała zbiornik paliwa umieszczony na Bazie Transportowej, w którym na dzień 31.12.2013 r. znajdowało się paliwo o wartości 874,18 zł. Pozostała różnica stanowi kwotę 428,10 zł, która wynika z faktury VAT, która do ewidencji księgowej została ujęta w dniu 31.12.2013, natomiast na stan magazynowy został przyjęta w dniu 13.01.2014 dokumentem PZ nr 6.

(dowód: akta kontroli str. 283-285, 288, 405-414, 426-427)

4. Pomędzy sumą środków pieniężnych, należności i zobowiązań ZFŚS, wykazanych odpowiednio na kontach 135, 225 i 242, a saldem konta 851 nie zachodziła zgodność. Kwoty różnicy nie udało się uzgodnić na koniec 2013 (podczas inwentaryzacji w drodze weryfikacji sald nie udało się jej wyjaśnić i rozliczyć). Z wyjaśnień Głównego Księgowego Urzędu wynika, że wyżej

opisana niezgodność na kwotę 17.014,- zł dotyczyła okresu sprzed 5 lat. Podjęte próby wyjaśnienia i uzgodnienia różnicy nie dały rezultatu, w wyniku czego w 2014 r. dokonano jej wyksięgowania z konta 851 – ZFŚS i zaksięgowania na konto 800 1 – Fundusz jednostki.

(dowód: akta kontroli str. 654-657, 669-673, 354-357)

5. Do konta 851 – Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych nie prowadzono ewidencji szczegółowej, wbrew przepisom załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości (...), zgodnie z którymi do konta 851 – ZFŚS prowadzi się ewidencję szczegółową, która powinna pozwolić na wyodrębnienie stanu, zwiększeń i zmniejszeń ZFŚS, z podziałem według źródeł zwiększeń i kierunków zmniejszeń oraz wysokości poniesionych kosztów i wysokości uzyskanych przychodów przez poszczególne rodzaje działalności socjalnej.

Z wyjaśnień Głównego Księgowego Urzędu wynika, że dla ZFŚS ewidencja szczegółowa była prowadzona na koncie 135 – Rachunek bankowy ZFŚS. Zapisy na tym koncie pozwalały na wyodrębnienie stanu zmniejszeń i zwiększeń ZFŚS z podziałem według źródeł zwiększeń i kierunków zmniejszeń oraz wysokości poniesionych kosztów i uzyskanych przychodów przez poszczególne rodzaje działalności socjalnej. Z przytoczonych wyjaśnień wynika również, że w listopadzie 2014 r. rozbudowano ewidencję konta 851 – ZFŚS, wprowadzając konta analityczne i dokonując odpowiednich przeksięgowania.

(dowód: akta kontroli str. 654-657, 669-671, 354-357)

Uwaga dotycząca
badanej działalności

W związku z nierozliczaniem od 2006 r. różnic kursowych w kwocie 14.218.867,74 zł, wynikających z przewalutowań środków przeznaczonych na programy ZPORR i Interreg IIIA, a wykazywanych jako zobowiązanie dysponenta części - w sytuacji braku pokrycia tych środków NIK wskazuje na konieczność zweryfikowania i rozliczenia tego salda.

(dowód: akta kontroli str. 71-92)

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagę wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸, wnosi o:

1. Sporządzanie sprawozdania finansowego jednostki budżetowej, o którym mowa w § 17 ust.1 rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości (...).
2. Wprowadzenie w Urzędzie mechanizmów skutkujących zarządzaniem ryzykiem (w tym jego szacowanie) w odniesieniu bezpośrednio do sprawozdawczości finansowej i ewidencji księgowej, w celu wyeliminowania wykazanych nieprawidłowości.

⁸ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 19 grudnia 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

Kontroler
Norbert Serafin
doradca ekonomiczny

Wicedyrektor
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis

Kontroler
Mariusz Mizerski
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis